

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komitetu do spraw Pożytku Publicznego

7 września 2026 r. odbyło się posiedzenie Komitetu do spraw Pożytku Publicznego o następującym porządku obrad:

1. Rozpoczęcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przyjęcie uchwały.
4. Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – stan prac nad aktami wykonawczymi. Stan prac nad kolejną nowelizacją. Informacja.
5. Aktualizacja stanowiska rządu w sprawie programu AgoraEU. Informacja.
6. Strategia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Stan prac nad projektem. Informacja.
7. Program Moc Małych Społeczności 2027-2030. Informacja o założeniach projektu.
8. Prace nad budżetem państwa na rok 2027. Finansowanie programów przeznaczonych dla organizacji pozarządowych. Informacja.
9. Udział organizacji pozarządowych w budowaniu odporności społecznej. Bieżące zagadnienia.
10. Sprawy bieżące.
 - Krajowy Punkt Kontaktowy ds. partycypacji obywatelskiej w Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM – informacja;
 - podsumowanie informacji z resortów dot. ekspertów oceniających wnioski w konkursach ofert - informacja.
11. Zamknięcie posiedzenia.

W posiedzeniu wzięli udział:

1. Pani Adriana Porowska – Wiceprzewodnicząca Komitetu ds. Pożytku Publicznego;
2. Pani Małgorzata Baranowska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
3. Pan Michał Braun – Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
4. Pani Żaneta Cwalina-Śliwowska – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki;

5. Pan Marek Krawczyk - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
6. Pan Tomasz Maciejewski – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia;
7. Pan Rafał Rosiński – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji;
8. Pani Izabela Ziętka – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej;

ponadto:

1. Pan Łukasz Jachimowicz – Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM; Sekretarz Komitetu do spraw Pożytku Publicznego;
2. Pani Anna Czaplińska – Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM;
3. Pan Wojciech Kuraszyk - Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego;

oraz w charakterze obserwatorów, w związku z nieobecnością członków Komitetu:

1. Pani Natalia Bender – Zastępczyni Dyrektora Departamentu Analiz i Strategii w Ministerstwie Sprawiedliwości;
2. Pani Violetta Błaż – Naczelnik Wydziału w Departamencie Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów;
3. Pan Marek Góźdź – Naczelnik Wydziału ds. Europejskich Projektów Międzynarodowych w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
4. Pani Małgorzata Mika – Zastępczyni Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej;
5. Pani Monika Napierska – Zastępczyni Dyrektorki Departamentu ds. Równego Traktowania KPRM;
6. Pani Emilia Pieczara – Zastępca Dyrektora Departamentu Budżetu w Ministerstwie Infrastruktury;
7. Pani Aneta Więcka – Dyrektor Departamentu Ciepłownictwa w Ministerstwie Energii.

Ad 1, 2

Posiedzenie Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego (dalej jako „Komitet”) otworzyła Pani Minister Adriana Porowska, Wiceprzewodnicząca Komitetu. Dyrektor Łukasz Jachimowicz, Sekretarz, przedstawił porządek obrad trzeciego posiedzenia Komitetu w 2026 roku. Wobec braku uwag porządek został przyjęty.

Ad 3

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu, Pan Dariusz Salamończyk zwrócił się do Komitetu o wyrażenie opinii dotyczącej poselskiego projektu zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Sekretarz Komitetu wskazał, że projekt dotyczy wpisania do ustawy wsparcia dla Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego ze środków pochodzących z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Projekt zakłada przeznaczenie na ten cel 10 mln zł w bieżącym roku oraz co najmniej 30 mln zł w latach kolejnych.

Przekazał również, że Komitet otrzymał stanowisko Ministerstwa Finansów, które było negatywne wobec proponowanych rozwiązań i zostało uwzględnione w projekcie opinii. Dodał, że Rada Działalności Pożytku Publicznego negatywnie zaopiniowała poselski projekt ustawy, jednocześnie pozytywnie oceniając cel polegający na zapewnieniu ciągłości i przewidywalności realizacji zadań na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Rada negatywnie odniosła się jednak do proponowanego mechanizmu realizacji tego celu, wskazując na konieczność jego zasadniczej zmiany.

Michał Braun, Dyrektor NIW-CRSO poinformował, że Rada Działalności Pożytku Publicznego, której współprzewodniczy, bardzo krytycznie oceniła poselski projekt zmiany ustawy. Podkreślił, że przyjęcie proponowanych rozwiązań stanowiłoby bezprecedensową sytuację, ponieważ w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie ma obecnie wymienionej z nazwy żadnej organizacji pozarządowej, a obowiązujące przepisy nie przewidują mechanizmu umożliwiającego pominięcie standardowych zasad wspierania organizacji pozarządowych na rzecz finansowania jednego, wskazanego w ustawie podmiotu. Projekt nie określa w precyzyjny sposób zasad ani zakresu wykorzystania środków finansowych, które miałyby zostać przekazane fundacji. Jego zdaniem proponowane rozwiązanie podważałoby logikę funkcjonowania całej ustawy, której celem nie jest wskazywanie pojedynczych podmiotów jako beneficjentów szczególnych rozwiązań ustawowych. Dodał także, że w kontekście planowanych ograniczeń budżetowych przyznanie jednej organizacji tak znaczących środków finansowych budzi sprzeciw środowiska organizacji pozarządowych, zwłaszcza, że w przypadku wielu innych działań przewidywany jest niższy niż dotychczas poziom finansowania.

Projekt opinii Komitetu dotyczącej poselskiego projektu zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie został przekazany członkom Komitetu do rozpatrzenia w trybie obiegowym. Opinia ta miała charakter negatywny. Do projektu opinii wpłynął sprzeciw ze strony Ministerstwa Cyfryzacji. W związku z wniesionym sprzeciwem uchwała w tej sprawie powinna zostać poddana pod głosowanie podczas posiedzenia Komitetu.

Sekretarz Komitetu poinformował, że z powodu braku kworum Komitet nie będzie mógł podjąć ww. uchwały. Zapowiedział zorganizowanie krótkiego posiedzenia w formule online w celu przeprowadzenia głosowania nad projektem uchwały.

Wiceprzewodnicząca poparła zaproponowane rozwiązanie i zadeklarowała, że w ciągu 3 tygodni członkowie Komitetu zostaną poinformowani o terminie i szczegółach posiedzenia.

Ad 4

Anna Czaplińska, zastępca dyrektora DOB KPRM poinformowała, że 1 września 2026 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o grach hazardowych, która wprowadziła szereg zmian mających na celu ułatwienie funkcjonowania organizacji pozarządowych. Następnie omówiła zmiany dotyczące realizacji zadań publicznych w trybie tzw. małych grantów. Wyjaśniła, że podniesiono limity związane ze zlecaniem zadań w tej formule, zwiększając maksymalną wartość pojedynczego grantu z 10 tys. zł do 20 tys. zł oraz roczny limit środków przyznawanych jednej organizacji przez samorząd z 20 tys. zł do 40 tys. zł. Zwiększono również udział środków przeznaczanych na ten tryb w budżecie samorządu z 20% do 30%. Jednocześnie zniesiono obowiązek realizacji zadania w terminie 90 dni. Rozwiązania te mają umożliwić organizacjom działającym lokalnie lepsze dostosowywanie projektów do potrzeb społeczności.

Kolejną zmianą jest podniesienie progu uproszczonej sprawozdawczości dla organizacji pożytku publicznego ze 100 tys. zł do 200 tys. zł. Rozwiązanie to ma szczególne znaczenie dla mniejszych organizacji, które nie będą obciążane obowiązkami sprawozdawczymi w takim samym zakresie jak duże podmioty dysponujące znacznie większymi budżetami.

Nowelizacja ustawy zniosła obowiązek wnoszenia wkładu finansowego przez organizacje. Podmioty te będą zobowiązane do zapewnienia wkładu rzeczowego lub osobowego, natomiast decyzja o zastąpieniu tych form środkami finansowymi pozostanie po stronie organizacji. Rozwiązanie to ma ułatwić dostęp do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych mniejszym organizacjom.

Pani Anna Czaplińska poinformowała, że w ramach nowelizacji ustawy, 24 kwietnia został ustanowiony Dniem Społeczeństwa Obywatelskiego ponadto wprowadzona została odznaka „Za Zasługi dla Społeczeństwa Obywatelskiego”. Dzień Społeczeństwa Obywatelskiego ma służyć promocji praw i wolności obywatelskich oraz popularyzacji działalności organizacji pozarządowych. Z kolei odznaka ma stanowić formę wyróżnienia dla społeczników, członków organizacji pozarządowych, wolontariuszy oraz innych osób szczególnie zasłużonych dla społeczeństwa obywatelskiego.

Przedstawiła również działania legislacyjne związane z przygotowaniem aktów wykonawczych do znowelizowanej ustawy. Wskazała, że konieczne było wydanie przez Przewodniczącego Komitetu nowego rozporządzenia oraz dostosowanie do wprowadzonych zmian trzech obowiązujących rozporządzeń. Dwa rozporządzenia zostały ogłoszone w sierpniu 2026 r. i zaczęły obowiązywać od 1 września br. Jedno z nich reguluje kwestie związane z przyznawaniem odznaki „Za Zasługi dla Społeczeństwa Obywatelskiego”, w tym tryb składania i rozpatrywania wniosków, a także sposób wręczania i noszenia odznaki. Drugie rozporządzenie nowelizuje przepisy dotyczące kontroli organizacji pożytku publicznego, dostosowując je do zmian ustawowych, w szczególności dotyczy to zastąpienia protokołu

kontroli projektem wystąpienia pokontrolnego. Poinformowała także, że zmiany dotyczące wkładu własnego organizacji wymagały przygotowania nowych wzorów dokumentów stosowanych przy zlecaniu realizacji zadań publicznych. W związku z tym rozpoczęto prace nad dwoma rozporządzeniami dotyczącymi wzorów ofert, umów i sprawozdań w zakresie realizacji zadań publicznych oraz uproszczonych wzorów dokumentów stosowanych przy przyznawaniu małych grantów. Pod koniec lipca br. projekty zostały skierowane do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania, a w ich trakcie wpłynęło wiele uwag od organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, resortów oraz innych podmiotów korzystających z tych dokumentów. Trwa analiza zgłoszonych uwag i przygotowanie stanowisk dotyczących możliwości ich uwzględnienia. Następnie projekty zostaną skierowane do Komisji Prawniczej.

Minister Adriana Porowska zaznaczyła, że odznaka może być przyznawana przez Przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady Działalności Pożytku Publicznego lub dziesięciu organizacji lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy. Zaapelowała także do członków Komitetu o wskazywanie osób ze swoich środowisk i resortów, które zasługują na otrzymanie takiego wyróżnienia.

Pani Anna Czaplińska poinformowała, że projekt kolejnej nowelizacji ustawy nadal znajduje się na etapie rozpatrywania przez Zespół do Spraw Programowania Prac Rządu w celu uzyskania wpisu do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Wyjaśniła, że w toku prac Minister Finansów i Gospodarki oraz koordynator Oceny Skutków Regulacji zgłosili uwagi dotyczące zakresu przedmiotowego planowanej nowelizacji. 28 sierpnia br. Przewodniczący Komitetu skierował do Przewodniczącego Zespołu zaktualizowany wniosek o wpis projektu do wykazu wraz z prośbą o rozstrzygnięcie rozbieżności. Planowane jest rozpatrzenie wniosku na posiedzeniu Zespołu 15 września.

Minister Adriana Porowska dodała, że organizacje pozarządowe zgłaszały krytyczne uwagi wobec zakresu pierwszej nowelizacji ustawy, oczekując szerszego katalogu zmian. Podkreśliła jednak, że przyjęte rozwiązania były efektem rozmów i wypracowanych kompromisów. Zaznaczyła, że trwają prace nad kolejnymi zmianami, które mają odpowiadać na potrzeby organizacji pozarządowych. Wskazała na znaczenie wprowadzonych rozwiązań dla mniejszych organizacji działających lokalnie, akcentując zarówno znaczenie zmian dotyczących małych grantów, jak i działań służących docenieniu ich aktywności.

Ad 5

Wojciech Kuraszyk, zastępca dyrektora DOB poinformował, że 16 lipca 2025 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt rozporządzenia dotyczącego programu AgoraEU, obejmującego nową perspektywę finansową 2028-2034. Wyjaśnił, że program ma konsolidować dotychczasowe instrumenty wsparcia, w tym program „Kreatywna Europa” oraz program CERV. Przekazał również, że dokument znajduje się obecnie w unijnym procesie legislacyjnym. 12 maja 2026 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła częściowe podejście ogólne obejmujące kwestie merytoryczne, pozostawiając bez rozstrzygnięcia kwestie budżetowe. Jednocześnie rozpoczął się etap negocjacji w Parlamencie Europejskim.

Następnie przypomniał, że 14 października poprzedniego roku Rada Ministrów przyjęła stanowisko rządu wobec programu AgoraEU. Podkreślił, że konieczna jest jego aktualizacja, wynikająca z pogłębionej analizy możliwych konsekwencji proponowanych rozwiązań, zwłaszcza w części dotyczącej komponentu CERV+, przeprowadzonej we współpracy administracji rządowej z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Zaznaczył, że istotnym elementem prac była uchwała Rady Działalności Pożytku Publicznego z 14 kwietnia 2026 r. zawierająca rekomendacje dotyczące programu AgoraEU.

Przedstawił także główne założenia aktualizacji stanowiska rządu. Obejmuje ona przede wszystkim doprecyzowanie roli organizacji prowadzących działania na rzecz odporności demokracji, włączenie działań rzeczniczych (advocacy) do katalogu wspieranych aktywności, a także propozycję wdrożenia mechanizmów wyrównujących szanse organizacji pochodzących z regionów słabiej reprezentowanych, mniej doświadczonych oraz działających lokalnie. Poinformował również o postulacie utrzymania budżetu komponentu CERV+ na poziomie 41,86% całkowitego budżetu programu AgoraEU oraz przeznaczenia 85% budżetu tego komponentu na działania organizacji pozarządowych. Wśród najważniejszych elementów projektu wymienił także podkreślenie znaczenia praworządności i jej ochrony dla wzmacniania odporności demokracji oraz ochrony wartości Unii Europejskiej.

5 sierpnia 2026 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego skierowało projekt dokumentu do konsultacji społecznych. Wpłynęło dziewięć stanowisk pozytywnie oceniających kierunek proponowanych zmian. 3 września br. Ministerstwo przekazało projekt do zaopiniowania.

Pani Minister Adriana Porowska podkreśliła, że aktualizacja stanowiska polegała przede wszystkim na jego uszczegółowieniu i wyraźnym wskazaniu znaczenia kwestii związanych z praworządnością oraz finansowaniem organizacji pozarządowych. Zaznaczyła, że przyjęte propozycje są zgodne zarówno ze stanowiskiem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, jak i stanowiskiem polskich europosłów. Poinformowała, że zaktualizowane stanowisko będzie mogło być wykorzystane przez europosłów w dalszych pracach legislacyjnych.

Pani Minister zwróciła szczególną uwagę na znaczenie organizacji pozarządowych zajmujących się praworządnością, wspieraniem demokracji oraz działalnością watchdogową. Wskazała, że w warunkach rosnącej dezinformacji organizacje te odgrywają ważną rolę w analizowaniu dokumentów, monitorowaniu procesów publicznych oraz wzmacnianiu mechanizmów demokratycznych. Podkreśliła znaczenie zróżnicowanych źródeł finansowania organizacji pozarządowych, wskazując, że środki europejskie stanowią istotne uzupełnienie finansowania krajowego i sprzyjają niezależności organizacji.

Pan Marek Krawczyk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podziękował za współpracę przy aktualizacji stanowiska rządu. Poinformował, że jest jeszcze jeden dzień na zgłaszanie ewentualnych uwag przez ministerstwa. Do tej pory nie wpłynęły istotne zastrzeżenia. Wyraził zatem nadzieję, że pod koniec kolejnego tygodnia stanowisko rządu zostanie zaktualizowane. Podkreślił również, że dokument będzie stanowił ważne

narzędzie dla polskich europosłów w negocjacjach prowadzonych w Parlamencie Europejskim, a także dla przedstawicieli polskiej administracji uczestniczących w dalszych etapach prac legislacyjnych na szczeblu unijnym.

Łukasz Jachimowicz poinformował, że decyzją Przewodniczącego Komitetu Narodowy Instytut Wolności został Krajowym Punktem Kontaktowym dla programu CERV. Wyraził jednocześnie nadzieję, że analogiczne rozwiązanie zostanie utrzymane również w odniesieniu do programu CERV+. Podkreślił znaczenie funkcjonowania punktu kontaktowego, wskazując, że Polska należała do grupy nielicznych państw członkowskich Unii Europejskiej, które takiego rozwiązania nie posiadały. Podkreślił także, że polskie organizacje pozarządowe wciąż stosunkowo rzadko korzystają ze środków zarządzanych centralnie przez Unię Europejską w ramach programu CERV. Wskazał, że środki dostępne w ramach programu stanowią znaczące wsparcie dla organizacji realizujących działania związane z ochroną wolności, wspieraniem demokracji oraz działalnością rzeczniczą.

Z inicjatywy Minister Adrian Porowskiej pod koniec września w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbędzie się spotkanie z dotychczasowymi polskimi beneficjentami programu. Celem spotkania będzie zebranie doświadczeń oraz wypracowanie propozycji działań, które mogłyby zwiększyć udział polskich organizacji w konkursach europejskich.

Ad 6

Łukasz Jachimowicz przedstawił informację na temat aktualnego stanu prac nad projektem Strategii Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jeszcze w maju, jako wstęp do prac, odbył się warsztat z udziałem członków ze strony pozarządowej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Następnie na stronie internetowej Komitetu została umieszczona ustrukturyzowana ankieta on-line dotycząca zawartości strategii. W odpowiedzi na nią wpłynęło około 200 wypełnionych formularzy. Ministerstwa także przekazały obszerny materiał analityczny oraz liczne informacje dotyczące współpracy poszczególnych resortów z organizacjami pozarządowymi.

We wrześniu zakończono prace nad diagnozą sytuacji w obszarze społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Diagnoza oraz wnioski z niej płynące wraz z ankietami będą podstawą do dalszych prac nad projektem strategii. Przedstawiając najważniejsze ustalenia diagnozy, Pan Łukasz Jachimowicz wskazał, że analiza objęła w szczególności takie obszary jak: kondycja organizacji pozarządowych, aktywność obywatelska, poziom kapitału społecznego, współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną oraz stan dialogu obywatelskiego. W wyniku przeprowadzonych analiz zidentyfikowano szereg kluczowych wyzwań stojących przed społeczeństwem obywatelskim. Należą do nich przede wszystkim niewystarczająca odporność instytucjonalna organizacji pozarządowych, dominacja projektowego modelu finansowania, nierówności w potencjale poszczególnych organizacji, niski poziom kapitału społecznego, koncentracja aktywności organizacji na niewielkiej grupie liderów, trudności w przekształcaniu okazjonalnego zaangażowania obywateli w trwałą aktywność społeczną oraz niewystarczające włączenie organizacji obywatelskich w budowanie

odporności państwa na sytuacje kryzysowe. Z diagnozy wynika ponadto, że polskie społeczeństwo obywatelskie pozostaje aktywne i posiada zdolność do szybkiej mobilizacji, co szczególnie widoczne jest w sytuacjach kryzysowych. Społeczeństwo obywatelskie tworzy liczne organizacje pozarządowe i dysponuje znaczącym potencjałem rozwojowym. Jednocześnie mierzy się z szeregiem problemów ograniczających jego trwałość, odporność oraz wpływ na sprawy publiczne. Do najistotniejszych barier rozwoju zaliczono niską stabilność finansową organizacji, niski poziom zaufania społecznego, przeciążenie liderów organizacji oraz niewystarczająco partnerskie relacje pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi.

Łukasz Jachimowicz poinformował, że kolejnym etapem będzie przygotowanie tekstu strategii. Zgodnie z przedstawionym harmonogramem planowane jest przekazanie projektu dokumentu do konsultacji publicznych w grudniu. Podkreślono również potrzebę zapewnienia odpowiednio długiego okresu konsultacji, tak aby organizacje pozarządowe oraz resorty mogły szczegółowo zapoznać się z dokumentem i przedstawić swoje uwagi.

Ad 7

Program jest kontynuacją programów „Moc Małych Społeczności” na rok 2025 oraz na rok 2026 przyjętych z inicjatywy Przewodniczącego Komitetu. Druga edycja programu jest obecnie realizowana. W pierwszej edycji wsparciem objęto około 2000 projektów realizowanych przez 2000 beneficjentów. Działania te były skierowane do lokalnych i regionalnych organizacji, a wysokość środków budżetowych przeznaczonych na realizację programu wyniosła 70 mln zł. W 2026 r. budżet Programu wynosi 30 mln zł.

Sekretarz Komitetu poinformował, że rozpoczęto prace nad programem „Moc Małych Społeczności na lata 2027-2030”. Przedstawił cele i założenia programu dotyczące wsparcia społeczności lokalnych poprzez wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzących aktywną działalność na terenach wiejskich, w miastach oraz małych miejscowościach.

Zaznaczył, że trwają prace nad ustalaniem kształtu budżetu państwa, co ma istotne znaczenie dla przygotowywanego programu. Program „Moc Małych Społeczności” na lata 2027-2030 miałby być w całości finansowany ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Organizacji Pozarządowych, którego dysponentem jest Przewodniczący Komitetu. Obecnie prowadzone są negocjacje z Ministerstwem Finansów dotyczące zapewnienia finansowania programu związane z obowiązującą stabilizującą regułą wydatkową.

Ad 8

Michał Braun poinformował, że Narodowy Instytut Wolności, jako agencja wykonawcza, zarządza programami rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przyjmowanymi przez Radę Ministrów. Podkreślił, że w ostatnich latach w Instytucie wdrożono zmiany mające na celu zwiększenie transparentności działań, co przełożyło się na wzrost zaufania organizacji pozarządowych. Zaznaczył również, że realizowane programy docierają do szerokiego grona

odbiorców. Dyrektor NIW zwrócił uwagę, że programy zarządzane przez Instytut mają charakter wieloletni, a ich budżety na kolejne lata określone są w uchwałach Rady Ministrów. W jego ocenie obecny etap powinien stanowić moment dalszego rozwoju i umacniania wypracowanych rozwiązań. Poinformował jednak, że planowane na 2027 r. ograniczenia finansowe będą miały istotny wpływ na realizację poszczególnych programów.

W odniesieniu do Korpusu Solidarności, będącego rządowym programem wsparcia wolontariatu, wskazał, że konkurs wspierający organizatorów wolontariatu ma zostać całkowicie wstrzymany z powodu braku środków finansowych. Przypomniał, że program finansuje działalność koordynatorów wolontariatu w organizacjach działających w różnych obszarach życia społecznego, w tym w sektorze sportowym, edukacyjnym, kulturalnym i społecznym. Podkreślił, że obecnie w systemie obsługi wolontariatu funkcjonuje 31 tys. wolontariuszy, którzy przepracowali łącznie około 2,2 mln godzin. W ocenie Dyrektora wartość ich pracy, liczona według najniższej stawki krajowej, odpowiada kwocie około 70 mln zł.

Następnie odniósł się do Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO), wskazując, że po raz pierwszy odnotowany zostanie tak znaczący spadek poziomu finansowania Programu. Jak zaznaczył, budżet programu zostanie zmniejszony o około połowę, co doprowadzi do sytuacji, w której wsparcie otrzyma jedynie około 3% organizacji ubiegających się o środki. W jego ocenie skutkiem będzie znaczna frustracja środowiska organizacji pozarządowych oraz ograniczenie możliwości ich dalszego funkcjonowania i rozwoju.

Odnosząc się do programu NOWEFIO, dyrektor przypomniał, że jest to program funkcjonujący od ponad 20 lat i wspierający organizacje pozarządowe w całym kraju. Poinformował, że po raz pierwszy w historii jego budżet będzie niższy niż w roku poprzednim.

Poruszył również kwestię Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych, wskazując na szczególne znaczenie działań podejmowanych przez organizacje świadczące pomoc psychologiczną, zwłaszcza dzieciom i młodzieży. Zwrócił uwagę, że jeden z priorytetów programu, obejmujący finansowanie lokalnych poradni psychologicznych, ma zostać całkowicie zlikwidowany.

Dyrektor podkreślił rolę uniwersytetów ludowych w aktywizacji społeczności lokalnych oraz edukacji mieszkańców terenów wiejskich. Jednak budżet programu dot. Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych ma zostać zmniejszony o 70%.

Dyrektor NIW poinformował także o zmianach dotyczących Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego. Na skutek nowelizacji ustawy środki pochodzące ze zwrotów dokonywanych przez organizacje pożytku publicznego zostały przekazane do Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jednocześnie zaznaczył, że nie ma obecnie możliwości uruchamiania tych środków z uwagi na brak zgody Ministerstwa Finansów. Wskazał, że sytuacja ta wpływa również na realizację projektów finansowanych dotychczas ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, w tym Inicjatywy Pamięć Pogranicza, realizowanej od dwóch lat na pograniczu polsko-ukraińskim.

Obejmuje ona działania związane z rewitalizacją cmentarzy, edukacją społeczną, przeciwdziałaniem uprzedzeniom oraz budowaniem porozumienia polsko-ukraińskiego. Jej kontynuacja w 2027 r. stoi pod znakiem zapytania.

Głos zabrała następnie Pani Minister Adriana Porowska, która wyraziła zdecydowany sprzeciw wobec ograniczania środków przeznaczonych na realizację programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Podkreśliła, że może to mieć negatywne konsekwencje dla organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnych. Zwróciła uwagę, że finansowanie programów zostało określone w uchwałach Rady Ministrów, natomiast obecnie brakuje środków umożliwiających realizację przyjętych zobowiązań.

Wiceprzewodnicząca Komitetu zaznaczyła, że kwoty niezbędne do utrzymania programów stanowią niewielką część budżetu państwa, podczas gdy efekty ich wykorzystania są znaczące. Wskazała na ogromny wkład wolontariuszy i organizacji społecznych w realizację działań pomocowych, edukacyjnych oraz integracyjnych. Jako przykład podała działalność prowadzoną w Broniszewicach, gdzie dzięki zaangażowaniu licznych wolontariuszy możliwe było wsparcie osób potrzebujących oraz rozwój działań środowiskowych.

Odnosząc się do Inicjatywy Pamięć Pogranicza, podkreśliła, że przy relatywnie niewielkich nakładach finansowych angażuje ona znaczną liczbę uczestników oraz przyczynia się do budowania postaw solidarności społecznej, dialogu i odporności społecznej na terenach przygranicznych. W jej ocenie ograniczanie finansowania tego rodzaju przedsięwzięć może negatywnie wpłynąć na postrzeganie działań państwa przez społeczności lokalne.

Na zakończenie swojej wypowiedzi zaapelowała do przedstawicieli resortów o rozpowszechnienie informacji o zaistniałej sytuacji oraz o podejmowanie działań na rzecz zapewnienia środków umożliwiających realizację programów przeznaczonych dla organizacji pozarządowych.

Ad 9

Sekretarz Komitetu poinformował, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji zakończyło proces konsultacji publicznych oraz opiniowania projektu pięcioletniego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Podkreślił, że w projekcie programu organizacje społeczeństwa obywatelskiego zostały wyraźnie uwzględnione, a ich rola była również przedmiotem dyskusji prowadzonych zarówno pomiędzy przedstawicielami organizacji pozarządowych a Ministerstwem, jak i podczas rozmów z Przewodniczącym Komitetu.

Wskazał, że w programie wiele miejsca poświęcono organizacjom pozarządowym jako podmiotom ochrony ludności. Zaznaczył, że niektóre organizacje, takie jak Związek Harcerstwa Polskiego czy Polski Czerwony Krzyż, na mocy obowiązujących przepisów są automatycznie uznawane za podmioty ochrony ludności. Pozostałe organizacje mogą natomiast zawierać porozumienia o współpracy zarówno na szczeblu centralnym z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, jak i na poziomie wojewódzkim, regionalnym z jednostkami samorządu terytorialnego.

W związku z uwagami zgłoszonymi do projektu programu przez Przewodniczącego Komitetu Sekretarz wyraził nadzieję, że program będzie zawierał precyzyjne wskazanie dostępnych form wsparcia i współpracy, również z udziałem Narodowego Instytutu Wolności, w zakresie budowania odporności społecznej. Podkreślił, że działania w tym obszarze nie powinny ograniczać się wyłącznie do zagadnień szczególnie zaakcentowanych w programie, takich jak budowa schronów czy działania edukacyjne. Istotne znaczenie ma również rozwijanie potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych oraz ich aktywne włączanie w proces budowania odporności społecznej i reagowania państwa na sytuacje kryzysowe.

W tym kontekście zwrócił uwagę na doświadczenia organizacji pozarządowych w reagowaniu na sytuacje nadzwyczajne. Przypomniał, że podczas wcześniejszych dyskusji na forum Komitetu wielokrotnie podkreślano, iż jedną z największych sił polskiego społeczeństwa obywatelskiego jest zdolność do szybkiego reagowania na kryzysy. Jako przykład wskazał działania podejmowane przez organizacje pozarządowe podczas powodzi w 2024 roku. Organizacje te były obecne na terenach objętych zagrożeniem od początku działań ratunkowych, wspierały mieszkańców dotkniętych skutkami żywiołu oraz udzielały pomocy osobom, które utraciły zdrowie lub dorobek życia wskutek działania niszczących sił przyrody.

Następnie odniósł się do kwestii funkcjonowania rządowych struktur odpowiedzialnych za ochronę ludności i obronę cywilną. Przypomniał, że w ramach wdrażania ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej funkcjonuje Rządowy Zespół Ochrony Ludności, w którego pracach uczestniczą przedstawiciele administracji rządowej, w tym sekretarze i podsekretarze stanu. Wskazał, że w ubiegłym roku rozważano powołanie Rady Budowania Odporności Społecznej. Ostatecznie jednak, decyzją Komitetu do spraw Nadzoru nad Wdrażaniem Polityki Rządu, przyjęto inne rozwiązanie. Utworzony zostanie stały zespół roboczy działający w ramach Rządowego Zespołu Ochrony Ludności. W skład zespołu mieliby wejść przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz resortów odpowiedzialnych za realizację polityki państwa w obszarze ochrony ludności. Celem powołania tego gremium ma być stworzenie trwałej platformy dialogu i współpracy pomiędzy administracją publiczną a sektorem obywatelskim, a także zapewnienie możliwości przedstawiania propozycji i rekomendacji dotyczących budowania odporności społecznej.

Na zakończenie poinformował, że zgodnie z informacjami przekazanymi przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji trwają obecnie wewnętrzne uzgodnienia projektu zmiany zarządzenia nr 166 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia w sprawie organizacji i trybu pracy Rządowego Zespołu Ochrony Ludności. Wyraził oczekiwanie, że w najbliższym czasie resort skieruje do uzgodnień projekt nowelizacji zarządzenia.

Ad 10

Sekretarz Komitetu przekazał informację o utworzeniu, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego, Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Partycypacji Obywatelskiej. Wyjaśnił, że inicjatywa ta jest związana z działaniami Komisji Europejskiej mającymi na celu tworzenie tego rodzaju punktów kontaktowych w ramach

Europejskiego Centrum ds. Odporności Demokratycznej. Podkreślił, że stanowią one element szerszego ekosystemu wspierającego zaangażowanie obywateli w procesy publiczne i partycypacyjne.

Następnie odniósł się do informacji przekazywanych przez członków Komitetu w zakresie funkcjonowania ekspertów oceniających wnioski składane w konkursach ofert. Poinformował, że przygotowane zostało podsumowanie przekazanych danych. Analiza zgromadzonych informacji pokazuje znaczne zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń. Różnice te mogą wynikać między innymi ze specyfiki ocenianych wniosków, szczególnie w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych, które charakteryzują się większym stopniem skomplikowania i wymagają specjalistycznej wiedzy eksperckiej. Średnia arytmetyczna wynagrodzenia za jedną ocenę ekspercką, wyliczona na podstawie przeprowadzonej analizy, wyniosła 1127,80 zł. Sekretarz Komitetu zapowiedział, że wyniki analizy zebranych materiałów zostaną przedstawione członkom Komitetu w późniejszym terminie.

Ad 11

Pani Minister Adriana Porowska podziękowała uczestnikom i zakończyła posiedzenie.

Łukasz Jachimowicz

z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu

Sekretarz Komitetu

Adriana Porowska

Wiceprzewodnicząca Komitetu do spraw

Pożytku Publicznego

/podpisano kwalifikowanym

/podpisano kwalifikowanym

podpisem elektronicznym/

podpisem elektronicznym/